

Podstawy socjologii I

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Socjologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2025/26 Kod zajęć 24SOCS.11P.12824.25 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Marek Krajewski	
Prowadzący zajęcia	Marek Krajewski	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 30, Egzamin - Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy dotyczącej socjologii jako dyscypliny naukowej, jej historii oraz wewnętrznego zróżnicowania
C2	Wypożyczenie studentów w wiedzę o podstawowych pojęciach stosowanych w socjologii
C3	Dostarczenie wiedzy o człowieku jako istocie biokulturowej oraz o konsekwencjach tego faktu
C4	Dostarczenie wiedzy na temat ludzkiego działania, interakcji i wzajemnych oddziaływań pomiędzy ludźmi
C5	Wytworzenie umiejętności pracy w grupie oraz prowadzenia dyskusji
C6	Wytworzenie umiejętności samodzielnej pracy z tekstami naukowymi
C7	Zapoznanie studentów z najnowszą literaturą dotyczącą socjologii i sposobów jej uprawiania

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza o życiu społecznym potwierdzona egzaminem dojrzałości

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Wie, co to jest socjologia, skąd się wzięła, jakie procesy społeczne wpłynęły na jej pojawienie się	SOC_K1_W01	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W2	Jest świadom wewnętrznego zróżnicowania socjologii, wie w jaki sposób ona ewoluowała, jakie są podstawowe paradygmaty jej uprawiania	SOC_K1_W01	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W3	Potrafi określić konsekwencje faktu, iż człowiek jest istotą biokulturową	SOC_K1_W03, SOC_K1_W07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W4	Wie, w jaki sposób stajemy się ludźmi, na czym polega socjalizacja i jakie są jej odmiany	SOC_K1_W03, SOC_K1_W04, SOC_K1_W07	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W5	Wie, co to jest działanie, działanie społeczne, interakcje społeczne	SOC_K1_W03, SOC_K1_W04	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W6	Potrafi określić przyczyny zachowań konformistycznych i dewiacyjnych	SOC_K1_W03	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
W7	Wie, co to są instytucje i systemy kontroli społecznej oraz dlaczego społeczeństwo się nimi posługuje	SOC_K1_W03, SOC_K1_W04	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi samodzielnie pracować z tekstami naukowymi	SOC_K1_U03, SOC_K1_U05, SOC_K1_U06	Projekt, Esej
U2	Potrafi samodzielnie wyszukiwać potrzebne źródła wiedzy naukowej oraz wykorzystywać je w sporządzaniu tekstów naukowych	SOC_K1_U06	Projekt, Esej

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	Selekcjonować informacje i krytycznie się do nich odnosić, by na tej podstawie tworzyć wypowiedzi naukowe	SOC_K1_U03, SOC_K1_U06	Projekt, Esej
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Przejawia wolę rozwijania się i doskonalenia swoich umiejętności naukowych	SOC_K1_K01, SOC_K1_K02, SOC_K1_K03	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt, Esej
K2	Przejawia wolę dyskusji nad zagadnieniami podejmowanymi podczas wykładów.	SOC_K1_K03	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne, Projekt, Esej

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Socjologia jako nauka o tym, co społeczne. Jak nie definiować socjologii? Czym socjologia różni się od innych nauk społecznych? Czym jest to, co społeczne? Socjologiczna perspektywa oglądania życia społecznego i jej składowe.	W1, W2, U1, U3, K1	Wykład, Ćwiczenia
2.	Socjologia jako badanie życia społecznego. Co to znaczy badać życie społeczne? Potoczne i naukowe badanie życia społecznego. Podstawowe źródła informacji o życiu społecznym, problem reprezentacji i poznania. Metodologiczne, techniczne i etyczne dylematy badań socjologicznych	W2, U1, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
3.	Socjologia jako reakcja na awarię systemu społecznego. Dlaczego socjologia pojawiła się w XIX wieku? Socjologia jako funkcja społecznej modernizacji. Wczesna socjologia: od kierowania społeczeństwem, przez społeczną krytykę, do dostarczania społeczeństwu samowiedzy.	W1, W2, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
4.	Socjologie. Wewnętrzne różnicowanie i pęknięcia w obrębie socjologii: paradygmaty, subdyscypliny, cele oraz tożsamości. Czy wewnętrzne różnicowanie socjologii wzmacnia czy osłabia tę naukę?	W2, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
5.	Co to jest życie społeczne? Życie społeczne- wielość sposobów rozumienia. Źródła życia społecznego. Życie społeczne zwierząt, przedmiotów oraz człowieka. Specyfika społecznego życia człowieka.	W5, W7, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
6.	Człowiek jako gatunek. Problem antropocentryzmu: wyjątkowość i zwyczajność człowieka. Człowiek jako organizm biologiczny. Unikalność ludzkich form adaptacji do środowiska- antropotechnika.	W3, W4, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
7.	Definiując antropotechnikę. Antropotechnika- człowiek jako gatunek samostwarzający się. Podstawowe narzędzia antropotechniki: język; obiekty materialne, systemy aksjologiczne. Kultura- dwa sposoby rozumienia.	W3, W4, W5, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
8.	Stawanie się człowiekiem. Uspołecznienie, socjalizacja, wychowanie. Przebieg socjalizacji i jej indywidualne oraz społeczne efekty. Wielość rodzajów socjalizacji. Specyfika współczesnych procesów socjalizacji.	W4, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
9.	Działanie. Działanie jako podstawowa forma zachowania społecznego. Działania aktorów ludzkich i pozaludzkich, sieci oraz hybryd. Rodzaje i formy działań społecznych. Interakcje i ich architektonika. Interakcje z aktorami nieludzkimi i konsekwencje zapośredniczenia działań przez media i przedmioty	W5, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
10.	Przewidywalność działań i jej źródła. Naśladownictwo, kontrakt i przymus. Konformizm i jego źródła. Kontrola społeczna, jej rodzaje oraz narzędzia.	W5, W6, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
11.	Przewidywalność działań i jej źródła (II). Struktura społeczna, rodzaje struktur społecznych. Instytucje społeczne- szerokie i wąskie rozumienie instytucji. Instytucjonalizacja. Religia jako instytucja społeczna.	W6, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
12.	Nieprzewidywalność działań. Dlaczego nie wszystko da się przewidzieć? Złożoność, incydenty, a regularność życia społecznego. Zachowania dewiacyjne i ich źródła. Funkcje dewiacji i dewiantów.	W5, W6, W7, U1, U2, U3, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa, Metoda projektu, Metoda aktywizująca - "burza mózgów"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	- Forma egzaminu: egzamin jest dwuczęściowy i tworzą go (a) egzamin pisemny dotyczący treści wykładów i lektur obowiązkowych oraz (b) realizacja 3 z 12 zadań towarzyszących wykładom (eseje). - Egzamin pisemny zawierać będzie pytania dotyczące treści wykładów oraz lektur obowiązkowych (2 pytania z treści wykładów oraz jedno dotyczące treści lektur obowiązkowych) - Zagadnienia do egzaminu będą podawane po zakończeniu każdego z wykładów, zaś zagadnienia do lektury obowiązkowej po zakończeniu każdego z bloku wykładów.
Ćwiczenia	Obecność na zajęciach - dopuszczalne są dwie nieobecności Przygotowanie oraz aktywna praca na zajęciach Realizacja oraz prezentacja projektu grupowego (25% oceny) W [4-5]-osobowych grupach należy wybrać case z życia społecznego (wydarzenie z Polski lub ze świata; film, serial lub książka; zjawisko/fenomen społeczny; dyskusja tocząca się na jakiś temat, itd.) i dokonać jego socjologicznej analizy; W ramach analizy należy przywołać co najmniej dwa tematy omawiane na naszych zajęciach Na potrzeby analizy można także zrealizować kilka krótkich wywiadów, proste badanie ankietowe albo sondę uliczną; Prezentacja projektu powinna trwać [10-15] minut i przyjmować dowolną formułę – wystąpienia ze slajdami w tle, filmu, podcastu, itd. Kolokwium zaliczeniowe z oceną (75% oceny)

Literatura

Obowiązkowa

1. Bauman Z., Rozmowy o socjologii, Warszawa, 2014
2. Berger P.L., Zaproszenie do socjologii, Warszawa, (różne wydania)
3. Bruce S., Socjologia/ Szerokie horyzonty, Gdańsk, 2012
4. Giddens A., Socjologia, Warszawa, (różne wydania)
5. Giddens A., Sutton P.W., Socjologia. Kluczowe pojęcia, Warszawa, 2014
6. Socjologia. Lektury, Sztompka P., Kucia M.(red.), Kraków, 2005

Dodatkowa

1. Współczesne teorie socjologiczne. Antologia tekstów. Tom I i II, Mucha J., Borowik I. (red.), Kraków, 2015
2. Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Warszawa (różne wydania)
3. Sztompka P. Socjologia. Analiza społeczeństwa, Kraków (różne wydania)

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie projektu	20
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do egzaminu	15
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 135
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
SOC_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wyszukiwania i krytycznego wykorzystywania (w tym analizowania, syntetyzowania i komunikowania) informacji na temat zjawisk społecznych, w tym wyników badań własnych
SOC_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do planowania i czynnego włączania się do realizowanych projektów socjologicznych (m.in. badawczych, analitycznych, interwencyjnych, innowacyjnych) w ramach realizowania roli zawodowej socjologa, w tym we współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego
SOC_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestniczenia w dyskusji na tematy społeczne – formułowania własnego stanowiska w oparciu o wiedzę socjologiczną oraz wykorzystywania wiedzy socjologicznej do rozumienia stanowisk stron w dyskusji
SOC_K1_U03	Absolwent/ka potrafi przygotowywać prace i wystąpienia w języku polskim, służące komunikacji naukowej i pozostające w zgodzie z jej regułami
SOC_K1_U05	Absolwent/ka potrafi zaplanować i realizować podnoszenie swoich kompetencji socjologicznych korzystając z możliwości edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej
SOC_K1_U06	Absolwent/ka potrafi planować, realizować i monitorować własną pracę oraz podejmować i realizować różnorodne role w zespołach
SOC_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce socjologii w systemie nauk oraz jej relacje z innymi dyscyplinami
SOC_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie ideę normatywnej regulacji życia społecznego oraz mechanizmy za nią odpowiedzialne
SOC_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu procesy leżące u podstaw stabilności i zmiany społecznej w kontekście lokalnym oraz globalnym
SOC_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie cele i zasady zrównoważonego rozwoju, w tym te przyjęte przez państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych